

Latvijas Republikas Ekonomikas ministrija
Patērētāju tiesību aizsardzības centrs
K.Valdemāra ielā 157, Rīgā, LV – 1013 ♦ tālr. (+371) 67388624 ♦ fakss (+371) 67388634 ♦ e-pasts: ptac@ptac.gov.lv

(...)

SIA „Mega Meta”
Reģ.Nr.42101023221
Uliha ielā 70 – 1
Liepājā, LV-3400

LĒMUMS
par nevienlīdzīgiem un netaisnīgiem līguma
noteikumiem

Rīgā

2008.gada 28.jūlijā

Nr.31-lg

Patērētāju tiesību aizsardzības centra Liepājas reģionālās pārvaldē (turpmāk – *PTAC LRP*) 2008.gada 10.jūnijā saņemta (...) (turpmāk – *Patērētāja*) sūdzība attiecībā par līguma noteikumiem neatbilstošu pakalpojumu, ko sniegusi SIA „Mega Meta” (turpmāk – *Sabiedrība*) un sūdzībai pievienots līgums Nr. (...) (turpmāk – *Līgums*) par loga izgatavošanu un uzstādīšanu.

PTAC, izskatot lietā esošos materiālus, **konstatē**:

1. *PTAC LRP* veica *Līguma* izvērtēšanu un 2008.gada 11.jūnija vēstulē Nr. (...) *LRP* saskaņā ar *Patērētāju tiesību aizsardzības likuma* (turpmāk – *PTAL*) 25.panta ceturtās daļas 4. un 6.punktu un Latvijas Republikas Ministru kabineta 2006.gada 1.augusta noteikumu Nr.632 „*Patērētāju tiesību aizsardzības centra nolikums*” (turpmāk – *Nolikums*) 6.3.apakšpunktu pieprasīja *Sabiedrībai* līdz 2008.gada 27.jūnijam iesniegt rakstisku skaidrojumu par *Patērētājam* piedāvātā *Līguma* atbilstību *PTAL* prasībām.

2008.gada 25.jūnijā *PTAC LRP* saņēma *Sabiedrības* 2008.gada 18.jūnija skaidrojumu (turpmāk – *Atbilde*), kurā *Sabiedrība* norāda, ka vērsīs uzmanību uz *Līguma* 21.punktu un, ja šis punkts ir pretiesisks, *Sabiedrība* izmainīs tā saturu.

2. 2008.gada 9.jūlijā *PTAC* saņemta *PTAC LRP* 2008.gada 7.jūlija vēstule Nr. (...) ar lietas materiālu kopijām lēmuma pieņemšanai par

nevienlīdzīgiem un netaisnīgiem līguma noteikumiem attiecībā uz *Sabiedrības* piedāvāto *Līgumu Patērētājam*.

PTAC saskaņā ar *PTAL* 25.panta ceturtais daļas 6.punkta un *Nolikuma* 4.13.apakšpunkta noteikumiem ir izvērtējis *Sabiedrības* piedāvāto *Līguma* noteikumu atbilstību *PTAL* prasībām un citu normatīvo aktu prasībām savas kompetences ietvaros un norāda sekojošo:

1. Saskaņā ar *PTAL* 1.panta 4.punktu *Sabiedrība* ir uzskatāma par pakalpojumu sniedzēju, līdz ar to noslēgtajam *Līgumam* ar *Patērētāju* ir jāatbilst *PTAL* prasībām.

2. Saskaņā ar *PTAL* 3.panta 2.punkta noteikumiem: „*patērētāja tiesības ir pārkāptas, ja nav ievērots līgumslēdzēju pušu vienlīdzības princips un līguma noteikumi ir netaisnīgi*”. Savukārt saskaņā ar *PTAL* 6.panta pirmo daļu: „*ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs nedrīkst piedāvāt tādus līguma noteikumus, kas ir pretrunā ar līgumslēdzēju pušu tiesiskās vienlīdzības principu, šo likumu un citiem normatīvajiem aktiem*”. Tātad atbilstoši *PTAL* 6.panta pirmās daļas noteikumiem *Sabiedrība* nedrīkst iekļaut netaisnīgus līguma noteikumus patērētājiem piedāvātajos līgumos un to projektos.

3. *PTAL* 6.panta piektajā daļā noteikts, ka „*Līguma noteikums vienmēr ir uzskatāms par savstarpēji neapspriestu, ja līgums sastādīts iepriekš un patērētājam līdz ar to nav bijis iespējams ietekmēt attiecīgā līguma noteikumus*”. No šīs tiesību normas izriet, ka noteikums vienmēr uzskatāms par neapspriestu, ja tas ir sastādīts iepriekš un patērētājam tādēļ nav bijusi iespēja ietekmēt tā saturu. Turklāt atbilstoši *PTAL* 6.panta sestajai daļai, „*Ja ir apspriesti līguma atsevišķi noteikumi vai atsevišķu noteikumu attiecīgi aspekti, tad nevar uzskatīt, ka savstarpēji apspriesti ir arī pārējie līguma noteikumi*”. Savukārt *PTAL* 6.panta septītā daļa nosaka, ka „*Ja ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs apgalvo, ka līguma noteikumi ir savstarpēji apspriesti ar patērētāju, viņa pienākums ir to pierādīt*”.

PTAC norāda, ka par apspriestiem līguma noteikumiem uzskatāmi līguma noteikumi, par kuriem līgumslēdzēji, savstarpēji tos apspriežot (savstarpēji apmainoties viedokļiem), ir vienojušies. Līdz ar to parakstīts līgums pats par sevi nav pietiekams pierādījums tam, ka līgumslēdzēji ir savstarpēji apsprieduši katru līguma noteikumu atsevišķi. Teorētiska iespēja apspriest katru līguma noteikumu atsevišķi nepierāda, ka konkrētajā gadījumā ir notikusi. (sk. *Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2006.gada 7.marta spriedums lietā Nr.C30519003 motīvu daļas 14.punktu*). Līdz ar to, ņemot vērā, ka *Sabiedrība* nav sniegusi pierādījumus tam, ka *Līguma* noteikumi, t.sk. arī *Līguma* 21.punkts, ir tikuši apspriesti ar *Patērētāju*, *PTAC*, ņemot vērā *Administratīvā procesa likuma* 161.pantu, kas nosaka, ka: „*Administratīvā procesa dalībnieka paskaidrojumi, kas satur ziņas par faktiem, uz kuriem pamatoti viņa prasījumi vai iebildumi, atzīstami par pierādījumiem, ja tos apstiprina citi*

pārbaudīti un novērtēti pierādījumi”, secina, ka izņemot *Līguma* būtiskās sastāvdaļas, *Līguma* noteikumi uzskatāmi par neapspriestiem ar *Patērētāju*.

4. *Līguma* 21.punkts paredz: „(...) *Ja pusēm 10 dienu laikā neizdodas vienoties pārrunu ceļā, visi strīdi un domstarpības, kas radušies starp līdzējiem, kā arī jebkuri tiesiska rakstura jautājumi šī Līguma darbības laikā vai sakarā ar to risināmi Baltijas arbitrāžas un izlīgšanas tiesā saskaņā ar šī šķīrējtiesas reglamentu, latviešu valodā, ar vienu šķīrējtiesnesi, vai LR likumos noteiktā kārtībā LR tiesu institūcijās”*.

Saskaņā ar *PTAL* 6.panta trešās daļas 7.punktu par netaisnīgiem līguma noteikumiem uzskatāmi noteikumi, kas „*izslēdz vai kavē patērētāja tiesības vērsties patērētāju tiesību aizsardzības iestādēs vai tiesā, paredz strīdu izskatīšanu tikai šķīrējtiesā.*”

PTAC norāda, ka arī Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments 2006.gada 7.marta spriedumā lietā Nr. C30519003 ir atzinis, ka šķīrējtiesas klauzula ar patērētāju noslēgtā līgumā uzskatāma par netaisnīgu līguma noteikumu, ja konkrētais līguma noteikums atbilst *PTAL* 6.pantā noteiktajām netaisnīga līguma noteikuma pazīmēm.

Papildus *PTAC* vēlas norādīt arī uz doktrīnā izteikto profesora K.Torgāna viedokli, ka: „*ļaujot bez ceremonijām patērētājam uzspiest vienu šķīrējtiesnesi un ar to viņam atņemt iespēju uz lietas izskatīšanu tiesā, tiek pārkāpts Patērētāju tiesību aizsardzības likums*” (K.Torgāns. Šķīrējtiesas Latvijā: vajadzīgas radikālas pārmaiņas. Jurista Vārds, 11.01.2005).

Saskaņā ar *Civilprocesa likuma* 132.panta pirmās daļas 3.punktu tiesnesis atsakās pieņemt prasības pieteikumu, ja: „*puses likumā noteiktajā kārtībā vienojušās par strīda nodošanu izskatīšanai šķīrējtiesā*”, tādējādi šāds līguma noteikums liedz patērētājiem griezties vispārējās jurisdikcijas tiesā un šāds līguma noteikums pretēji labticīguma prasībām rada būtisku neatbilstību līgumā noteiktajās līgumslēdzēju pušu tiesībās un pienākumos par sliktu patērētājiem, ja šķīrējtiesā vēršas pakalpojuma sniedzējs. Līdz ar to *Līguma* 21.punkts daļā, kas paredz strīdu un domstarpību risināšanu Baltijas arbitrāžas un izlīgšanas tiesā ir pretrunā ar *PTAL* 6.panta trešās daļas 7.punktu un tas atzīstams par netaisnīgu līguma noteikumu.

Lai arī *PTAC LRP* ir saņēmusi *Atbildi no Sabiedrības* un tajā norādīts, ka *Sabiedrība* vērsīs uzmanību uz *Līguma* 21.punktu, *Atbildē* nav sniegta informācija, ka *Sabiedrība* apņemas pārtraukt pildīt netaisnīgo *Līguma* 21.punkta noteikumu un grozīt to patērētājiem piedāvātajos līguma projektos.

Ņemot vērā augstāk minēto un pamatojoties uz *PTAL* 3.panta 2.punktu, 6.panta piekto, sesto un septīto daļu, kā arī 6.panta trešās daļas 1. un 7.punktu, 25.panta ceturtās daļas 4. un 6.punktu, astotās daļas 1.punktu, Ministra kabineta 2006.gada 1.augusta noteikumu Nr.632 „*Patērētāju tiesību aizsardzības centra nolikums*” 4.13.punktu, *PTAC* **uzdod Sabiedrībai:**

- 1) pārtraukt pildīt ar *Patērētāju* noslēgtā *Līgumā* 21.punktu daļā, kas paredz: „(...) *Ja pusēm 10 dienu laikā neizdodas vienoties pārrunu ceļā, visi strīdi un domstarpības, kas radušies starp līdzējiem, kā*

arī jebkuri tiesiska rakstura jautājumi šī Līguma darbības laikā vai sakarā ar to risināmi Baltijas arbitrāžas un izlīgšanas tiesā saskaņā ar šī šķīrējtiesas reglamentu, latviešu valodā, ar vienu šķīrējtiesnesi,(...)";

- 2) pārtraukt pildīt ar citiem patērētājiem noslēgtajos līgumos tāda paša satura līguma noteikumu kā *Līguma* 21.punkta daļā ietvertu līguma noteikumu, kas paredz: „(...) *Ja pusēm 10 dienu laikā neizdodas vienoties pārrunu ceļā, visi strīdi un domstarpības, kas radušies starp līdzējiem, kā arī jebkuri tiesiska rakstura jautājumi šī Līguma darbības laikā vai sakarā ar to risināmi Baltijas arbitrāžas un izlīgšanas tiesā saskaņā ar šī šķīrējtiesas reglamentu, latviešu valodā, ar vienu šķīrējtiesnesi,(...)"*;
- 3) **mēneša laikā no administratīvā akta spēkā stāšanās dienas** grozīt citiem patērētājiem piedāvātos līguma projektus, grozot 21.punktu daļā, kas paredz: „(...) *Ja pusēm 10 dienu laikā neizdodas vienoties pārrunu ceļā, visi strīdi un domstarpības, kas radušies starp līdzējiem, kā arī jebkuri tiesiska rakstura jautājumi šī Līguma darbības laikā vai sakarā ar to risināmi Baltijas arbitrāžas un izlīgšanas tiesā saskaņā ar šī šķīrējtiesas reglamentu, latviešu valodā, ar vienu šķīrējtiesnesi,(...)"*;
- 4) **mēneša laikā no administratīvā akta spēkā stāšanās dienas** sniegt informāciju *PTAC* par administratīvā akta izpildi atbilstoši *PTAL* 25.panta desmitās daļas noteikumiem (t.sk., iesniedzot pārstrādāto līguma projektu).

Saskaņā ar *Administratīvā procesa likuma* 70.panta pirmo daļu, 76.panta pirmo daļu un otro daļu, 79.panta pirmo daļu un *Patērētāju tiesību aizsardzības likuma* 25.panta pirmo daļu šo administratīvo aktu adresāts var apstrīdēt Latvijas Republikas Ekonomikas ministrijā viena mēneša laikā kopš tā paziņošanas adresātiem, iesniedzot iesniegumu Patērētāju tiesību aizsardzības centrā, Rīgā, K.Valdemāra ielā 157.

Saskaņā ar *PTAL* 25.panta devīto daļu lēmums ir spēkā ar brīdi, kad tas kļūst zināms adresātam. Lēmuma pārsūdzēšana neaptur tā izpildi.

Saskaņā ar *Administratīvā procesa likuma* 70.panta pirmo daļu, administratīvais akts stājas spēkā ar brīdi, kad tas paziņots adresātam. Veids, kādā administratīvo aktu paziņo adresātam – rakstveidā, mutvārdos vai citādi – , neietekmē tā stāšanos spēkā. Saskaņā ar šā panta otro daļu, ja rakstveida administratīvo aktu sūta pa pastu, uzskatāms, ka administratīvais akts adresātam paziņots septītajā dienā pēc tā nodošanas pastā.

Direktore

(paraksts)

B.Vītoļiņa

(zīmogs)

IZRAKSTS PAREIZS